

СЛАВА! СЛАВА! СЛАВА!

Валянціна Церашкова—першая ў свеце жанчына-касманаўт

Сумесны палёт караблёў «Усход-5» і «Усход-6» працягваецца

Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЕЙ З СУАИЧЫНІКАМІ

№ 48 (733)

Чэрвень 1963 г.

Год выдання 9-ы

КАСМАНАЎТ-ШЭСЦЬ

Валянціна Уладзіміраўна Церашкова

Валянціна Уладзіміраўна Церашкова — першая ў свеце жанчына-касманаўт — нарадзілася ў 1937 годзе ў вёсцы Масленікава Тутэйскага раёна Яраслаўскай вобласці. Бацька яе працаваў тады трактарыстам у калгасе, а маці была работніцай на тэкстыльным прадпрыемстве.

Валя рана, семнаццацігадовай дзяўчынай, пачала працоўную дзейнасць. Яна паступіла бранзалетчыцай на Яраслаўскі шынны завод. Але неўзабаве перайшла працаваць роўнічцай на камбінат тэхнічных тканін «Чырвоны Перакоп», туды, дзе працавалі яе маці і старэйшая сястра. Валявая, дапытлівая дзяўчына імкнецца атрымаць адукацыю. Без адрыў ад вытворчасці яна вучыцца ў школе рабочай моладзі, а затым у завочным тэкстыльным тэхнікуме. Яна скончыла яго ў 1960 годзе і атрымала спецыяльнасць тэхніка-тэхнолага па баваўнапрадзенню.

На камбінаце Валя ўступіла ў камсамол. З 1962 года — член партыі. Да яе, актыўнага грамадскага работніка, выдатніцы вытворчасці, з павагай адносілася моладзь прадпрыемства. У 1960 годзе камсамольцы выбралі яе сакратаром камітэта ВЛКСМ камбіната «Чырвоны Перакоп». Яна член Яраслаўскага абласнога камітэта камсамолу.

Стаць касманаўткай ёй дапамог парашутны спорт, якім Валя захаплялася. Займалася яна ім пачынаючы з 1959 года пры Яраслаўскім аэраклубе. А на сваім прадпрыемстве кіравала гуртком парашутнага спорту. Яна зрабіла 126 скачкоў з парашутам, мае першы разрад па парашутнаму спорту. Калі вучылася ў школе касманаўтаў, атрымала званне малодшага лейтэнанта.

Сярод сваіх таварышаў Валянціна Церашкова карыстаецца заслужаным аўтарытэтам. Сваімі адносінамі да справы, усімі сваімі паводзінамі Валянціна паказвае добры прыклад. Яна прымае актыўны ўдзел у грамадскім жыцці, многа працуе як член бюро пярвочнай камсамольскай арганізацыі.

У Яраслаўлі жывуць яе маці, брат і сястра. Маці — Алена Фёбараўна да 1956 года была матальшчыцай на камбінаце «Чырвоны Перакоп», цяпер на пенсіі. Брат — Уладзімір Уладзіміравіч працуе шафёрам. Сястра — Пяццкая Людміла Уладзіміраўна — ткачыца камбіната «Чырвоны Перакоп». Бацька загінуў на фронце.

(ТАСС).

«УСХОД-6» ВЫЙШАЎ НА АРБІТУ

16 чэрвеня 1963 года ў 12 гадзін 30 мінут па маскоўскаму часу ў Савецкім Саюзе на арбіту спадарожніка Зямлі выведзен касмічны карабель «Усход-6», упершыню ў свеце пилатуемы жанчынай — грамадзянкай Савецкага Саюза касманаўтам Церашковай Валянцінай Уладзіміраўнай.

У гэтым палёце будзе працягнута вывучэнне ўплыву розных фактараў касмічнага палёту на чалавечы арганізм, у тым ліку будзе праведзены параўнаўчы аналіз уздзеяння гэтых фактараў на арганізм мужчыны і жанчыны, праведзены новы аб'ём медыка-біялагічных даследаванняў і далейшая адпрацоўка і ўдасканаленне сістэм пилатуемых касмічных караблёў ва ўмовах сумеснага палёту.

У адпаведнасці з пастаўленымі задачамі запуск карабля «Усход-6» ажыццёўлен у перыяд знаходжання на арбіце касмічнага карабля «Усход-5», запушчанага ў Савецкім Саюзе 14 чэрвеня 1963 года. Цяпер у касмічнай прасторы ў палёце знаходзяцца адначасова два савецкія касмічныя караблі «Усход-5» і «Усход-6».

Параметры арбіты карабля-спадарожніка «Усход-6» блізкія да разліковых. Паводле папярэдніх даных, перыяд абарачэння карабля-спадарожніка «Усход-6» вакол Зямлі складае 88,3 хвіліны, мінімальнае аддаленне ад паверхні Зямлі (у перыгее) і максімальнае (у апагее) роўныя адпаведна 183 і 233 кіламетрам, вугал нахілу плоскасці арбіты да плоскасці

экватара каля 65 градусаў. З бортам касмічнага карабля «Усход-6» няспынна падтрымліваецца двухбаковая радыёсувязь.

Касманаўт Церашкова Валянціна Уладзіміраўна здавальняюча перанесла вывад карабля на арбіту і пераход да стану бязважкасці. Самаадчуванне Церашковай добрае.

Касманаўт Церашкова вядзе свае перадачы на частотах 20,006 і 143,625 мегагерца. На караблі ёсць таксама перадачык «Сігнал», які працуе на частаце 19,995 мегагерца.

Паміж касмічнымі караблямі «Усход-5» і «Усход-6» устаноўлена двухбаковая сувязь.

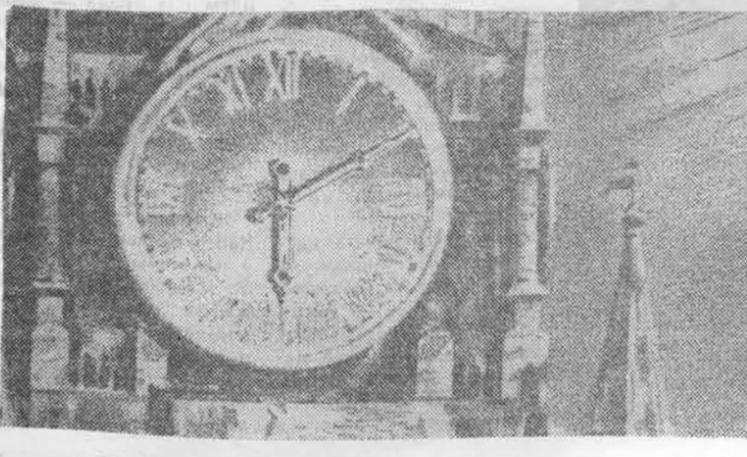
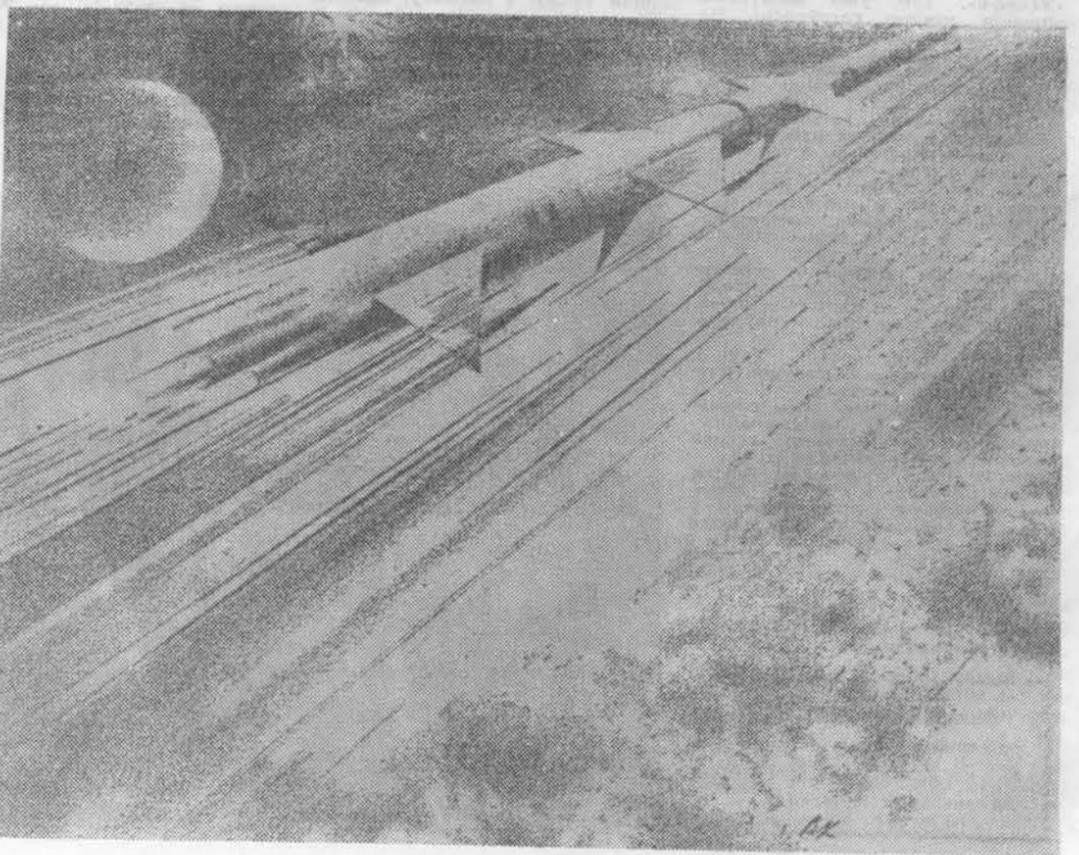
Усе бартавыя сістэмы касмічных караблёў «Усход-5» і «Усход-6» функцыянуюць нармальна.

КОСМАС — КРЭМЛЬ

Пачалі выкананне сумеснага касмічнага палёту. Паміж нашымі караблямі устаноўлена надзейная радыёсувязь. Знаходзімся на блізкай адлегласці. Усе сістэмы караблёў працуюць выдатна. Самаадчуванне добрае. Касманаўты БЫКОУСКІ, ЦЕРАШКОВА.

Дарагія Валянціна Уладзіміраўна і Валерый Фёдаравіч! Сардэчна віншую вас з паспяховым пачаткам сумеснага касмічнага палёту.

Жадаю вам добрага здароўя і цудоўнага самаадчування, шчаслівага палёту і паспяховага прызямлення. М. ХРУШЧОУ.

ПАЛЁТ В. БЫКОЎСКАГА І В. ЦЕРАШКОВАЙ — ТРЫУМФ СПРАВЫ ПАРТЫ, ГОРДАСЦЬ НАРОДА

Пра майго сябра

Валерый Фёдаравіч Быкоўскі і Валяціна Уладзіміраўна Церашкова на Краснай плошчы.

Лічаны гадзіны застаюцца да ад'езду на старт «Усход-5». Выконваючы свае абавязкі, звязаныя з новым палётам савецкага чалавека ў космас, я ў думках вяртаюся да такіх жа хваляючых, незабыўных мінут, калі мы разам з Валерыем у жніўні 1962 года прародзілі шлях да падножжа ракеты...

З Валерыем у мяне шматгадовая дружба. Мы пазнаёмліся яшчэ да залічэння ў атрад касманаўтаў. Разам прайшлі медыцынскую камісію. Разам рыхтаваліся да майго палёту, таму што ён быў маім дублёрам. Адным словам, увесь час разам.

Да нядаўняга мінулага — абодва халасякі, мы пасля заняткаў у атрадзе ездзілі ў тэатр, кіно, на спартыўныя спаборніцтвы. У нас з цягам часу з'явілася многа агульнага ў поглядах на літаратуру, мастацтва, на сутнасць і дэталі нашай работы. Нейкім чынам мы ўплывалі адзін на аднаго, як кажуць, шліфуючы нашы характары.

У разгаворах, у адказах на занятках Валерый канкрэтны, немнагаслоўны. З Валерыем лёгка і памарыць. Часам, пачынаючы размову з простых дэталеў нашай работы, мы аказваліся ў канцы гутаркі ў кабінэ міжпланетнага карабля, кіравалі амаль рэальнымі прыборамі, абмяркоўвалі, як лепш зрабіць пасадку на невядомай нам планеце...

У мяне ў Маскве няма сваякоў. І атрымалася так, што ў дружнай, вельмі добрай сям'і Валерыя я быў ледзь не на правах сына.

Успамінаю, як напярэдадні нашага групавога палёту я паехаў наведваць маці ў Чувашыню. Валерый, атрымаўшы водпуск, вырашыў пабываць у Ленінградзе. Вярнуўшыся ў Маскву і не застаўшы мяне, ён у той жа дзень вылецеў за мной услед. У Чувашы была паласа

Андрый НІКАЛАЕУ,
лётчык-касманат Ю ССР,
Герой Савецкага Саюза

дажджоў. Усю ноч прабіраўся Валерый да майёў вёскі пад праліўным дажджом. Мой брат Пётр раскаваў, што калі пад раніцу Валерый зайшоў да нас у дом і даведаўся, што я некалькі гадзін назад па другой дарозе паехаў на аэрадром, ён ад засмучэння ледзь не заплакаў.

Жартам мы абмеркавалі некя наша сямейнае становішча. І вырашылі жаніцца адначасова. Але здарылася так, што Валерый пасябраваў з Валей. Неяк ён прыйшоў да мяне збінтэжаны і паведаміў, што хацеў бы жаніцца, не чакаючы мяне. Мне падумалася, што настаў канец нашай дружбе. Сям'я — справа складаная. Праўда, я ведаў Валяціну. Мы разам з Валерыем ездзілі ў госці да яе сваякоў у нядзельныя дні, а з цягам часу яна стала трэцім спадарожніцай нашых «культмасавых паходаў». Але я памыліўся ў сваіх невясёлых меркаваннях. Я быў ганаровым сведкам пры іх шлюбе, мне першаму даверылі ўзяць на рукі маленькага Валерку, калі мы са старэйшым Валерыем ездзілі за сынам і маці ў радзільны дом. У сям'і свайго друга я застаўся родным чалавекам.

Асабліва выразна ўспамінаюцца мне апошнія суткі, праведзеныя разам з Валерыем перад пачаткам групавога палёту ў жніўні мінулага года. Напярэдадні вечарам да нас прыйшоў Галоўны канструктар. Каля гадзіны мы падрабязна разбіралі маючы адбыцца палёт. Галоўны канструктар не падкрэсліваў розніцы паміж намі — мной і маім дублёрам. Пасля гэтай цёплай і сардэчнай гутаркі Галоўны канструктар пажадаў нам спакойнай ночы, а мы яшчэ пагулялі з Валерыем паўгадзіны, успамінаючы ўсе дэталі размовы. Вале-

рый заўважыў, што Галоўны канструктар размаўляў з намі так, нібы мы абодва сядзем заўтра ў адну кабінэ.

Усе ўжо ведаюць парадак і традыцыі, па якіх жывуць савецкія касманаўты за некалькі гадзін да старту. Мы разам з Валерыем ляглі спаць. Раніцой урачы паказалі нам запіс прыбораў, якія кантралююць наш сон. У абодвух былі прамыя, выразныя лініі, ні адхіленняў, ні зігзагаў. Разам зрабілі зарадку, прынялі душ, пагаліліся, паснедалі. І пасля перадпалётнага медыцынскага агляду надзелі скафандры.

Да падножжа ракеты нас праводзілі сябры-касманаты. Дарогай мы спявалі, запяваў, вядома, Павел Паповіч. На стартавай пляцоўцы мы абіяліся з Валерыем.

— Да хуткай сустрэчы на Зямлі, Андруха! — сказаў Валерый.

— Да сустрэчы, дарогі, — адказаў я і пайшоў да ступенек, што вядуць да ліфта ракеты.

Пасля палёту Валерый ад душы мяне павіншаваў.

— Цяпер чарга за табой, — сказаў я яму.

Забягаючы наперад, я бачу, як надзявае скафандр Валерый, як дакладвае аб сваёй га-тоўнасці, як займае месца ў кабінэ карабля. Мне вельмі лёгка ўявіць сабе, што будзе адчуваць ён, апынуўшыся ў бязважасці, як пачне выконваць праграму палёту. Мне нават здаецца, што магу адгадаць яго рэплікі. Але наогул я вельмі хвалюся, нягледзячы на тое, што ўпэўнены ў ім, як у самім сабе. І цяпер я разумею, што калі сам рыхтуешся да палёту, калі сам ляціш па арбіце, хвалюешся куды менш, чым у той момант, калі ў космасе — твой сябар.

І цяпер мне хочацца сказаць яго ж словамі:

— Да хуткай сустрэчы на Зямлі!

У КОСМАСЕ «ЯСТРАБ» І «ЧАЙКА»

РЭПАРТАЖ З ПУНКТА КІРАВАННЯ ПАЛЁТАМ
«УСХОД-5» І «УСХОД-6»

Вечарам другога дня палёту ў час чарговага сеанса тэлевізійнай сувязі з караблём «Усход-5» тэлеглядачы убачылі на бланкітных экранах Валерыя Быкоўскага, які спакойна спаў. Прыборы паказвалі: сон у касманаўта нармальны — пульс 50—56. Так б'ецца сэрца ў здаровага чалавека, які моцна спіць.

Ноч прайшла на пункце ў звычайных працоўных клопатах. Раніцой зноў сувязь з Валерыем Быкоўскім. «Ястраб» паведаміў Зямлі, што выпаснаў на славу, але, здаецца, ранавата пачаў «выконваць праграму сну».

Прышоў новы дзень, а з ім новыя хвалюючыя радасныя клопаты.

Пачынаецца перадача з касмадрома, дзе гатовы да старту стаіць «Усход-6». Там ужо аб'яўлены апошнія мінуты га-тоўнасці. На пункце кіравання ўсе занялі свае месцы. Апаратура адзінага часу мерна адлічвае секунды.

Гучаць апошнія каманды, даклады...

Не ўпершыню гэтым людзям праводзіць у зорныя рэйсы слаўных сыноў Радзімы. Але сёння асаблівы дзень. На караблі «Усход-6» адпраўляецца ў касмічны палёт першая ў свеце жанчына.

Нарэшце, адказны момант наступае — у строга вызначаны час гучыць каманда: «Старт!»

Аператары прымаюць першыя весткі ад Валяціны Церашковай. Яна адказвае на пытанні і пажаданні Зямлі. Бадзёры, упэўнены голас гучыць з космаса:

— Машына ідзе добра. Усё ў парадку. Перагрузкі марудна растуць. Настрой выдатны!

Нават бачышыя віды радыёспецыялісты былі здзіўлены выдатнай якасцю першага сеанса сувязі з касманаўткай.

Роўна праз паўгадзіны пасля старту «Ястраб» і «Чайка» абмянялі першымі прывітаннямі ў космасе, павіншавалі адзін аднаго з сумесным палётам.

А ў 14 гадзін па маскоўскаму часу засвяціліся бланкітныя экраны, і мільёны тэлеглядачоў убачылі савецкага касманаўта-6 Валяціну Церашкову ў кабінэ касмічнага карабля.

Першыя кадры — і белазубая ўсмешка дзяўчыны прымусліла ўсміхнуцца ўсім, хто знаходзіўся ў зале. Валяціна ўжо ведае аб тым, што Зямля бачыць яе. Яна за чымсьці назірае, прыслухоўваецца да голасу «Зары».

— «Чайка», я — «Зара». Вінушце вас з першым вітком. Выдатна чуюм і бачым вас.

І ў адказ на віншаванне Зямлі Валяціна прывітальна махае рукой.

— «Зара», я — «Чайка». Дзякуй усім. «Ястраб» перадае ўсім прывітанне. Абдымаю вас і цалую.

На рэдкасць спакойна і ўпэўнена праводзіць Валяціна першыя барозны ў зорным акіяне. Трэба сказаць, што і адлюстраванне перададзенае ў час сеансаў тэлевізійнай сувязі з космасу, ацэнена спецыялістамі на пяць.

...У космасе зноў двое. Сусвет зноў гаворыць па-руску. Свет, затаіўшы дыханне, услахоўваецца ў размову савецкіх людзей са сваімі слаўнымі героямі Валерыем Быкоўскім і Валяцінай Церашкавай.

Н. ЖАЛЯЗНОУ,
спец кар. ТАСС.

ДЗЯЎЧЫНА З НАШАГА АТРАДА

Юрый ГАГАРЫН,
камандзір атрада касманаўтаў

Я ведаю гэту цудоўную дзяўчыну крыху больш года, але мне здаецца, што мы знаёмы з дзяцінства. Яна збірала кордавыя кольцы на шынным заводзе, стаяла ля станка на камбінаце «Чырвоны Перакоп», была камсамольскім важным яраслаўскім тэкстыльшчыкаў, адважнай парашуцтысткай. А магла быць майёй сяброўкай у ФЭН, сядзець побач у індустрыяльным тэхнікуме, таму што яна — наша сучасніца. Калі

Валя прыйшла да нас, мы ўсе яе вельмі палюбілі: не толькі лётчыкі, інструктары, але і нашы жонкі. Яна ўвайшла ў наша жыццё, як уваходзяць у родную сям'ю, — проста, без пазіравання, з цвёрдым жаданнем засвоіць ўжо складзеныя традыцыі і, калі ўдасца, унесці нешта новае, сваё.

Ёсць у ёй нейкая асабліва, няяркая жаночая прыгажосць.

Прыгажосць добрых вачэй, мілай усмешкі, сабранасці, уважлівасці, задуманасці.

Уважлівая і ўпарта, яна не ўтойвала свайго засмучэння пры няўдачах, але не паддавалася настрою. Мы ўжо прывыклі да яе веселасці ў сяброўскай кампаніі. Не ўтаю, што нас падкупілі і яе даччыныя клопаты аб маці. Калі мы сустракалі яе часам на пошце — значыць, яна спяшаецца паслаць маці чарговае пісьмо і нейкую частку свайго заробтку.

Касманаўт — гэта не толькі смеласць; на адной удачы далёка не паедзеш. Касманаўт — гэта веда, умненне. Я многа назіраў за ёй на занятках у класе. Ёй цяжка было асвоіць ракетную тэхніку, вывучыць схемы і абсталяванне карабля. Але яна ўпарта працавала, многа аддала вучобе асабістага часу, займаючыся вечарамі.

Для пачынаючага касманаўта, між іншым, як і для бывалага, фізкультурная зала — месца ўпарта працы. Трэнервачны комплекс не дазваляе расслабляцца. Назіраючы за Валей у фізкультурнай зале, я

заўсёды здзіўлюся не толькі яе фізічнай выносливасці, але і зайздроснай упартасці.

Акрамя натуральнага хвалявання і паучыцца гордасці за нашу Валю, мне па-чалавечаму горка, што не можа бачыць цяпер сваю дачку яе бацька, які склаў галаву ў самым пачатку другой сусветнай вайны. Ён бы благаславіў подзвіг дачкі, якая паднялася ў космас, каб яшчэ раз сказаць свету, як ненавідзім мы вайну, што аднімае ў нас блізкіх.

Не ведаю, ці думае пра гэта Валя, але мне ўяўляецца яе палёт выдатным падарункам жанчынам свету, якія хутка збярэцца ў Маскве на свой Сусветны кангрэс.

Яны даюць жыццё людзям і іх права — дабівацца, каб гэта жыццё перамагала, каб нашы дзеці і будучыя дзеці нашай слаўнай Валяціны (я жадаю ёй мець многа дзяцей) жылі пад чыстым небам нашай цудоўнай планеты Зямля.

Жанчына ў космасе! Каб паслаць жанчыну ў касмічны палёт, трэба было ўзяць да жывой творчасці папярэднія пакаленні, даць ім прастор у працы, у навуцы, у грамадстве. Усё гэта зрабіла мая краіна, мой народ, мая партыя.

Валяціна Уладзіміраўна Церашкова і першы ў свеце лётчык-касманат Ю. А. Гагарын на вучэбных занятках

МАЦАВАЦЬ СПРАВУ МІРУ, РАЗВІВАЦЬ СУПРАЦОЎНІЦТВА

ПРЭЗІДЭНТ ЗША Дж. Кенедзі 10 чэрвеня выступіў у Амерыканскім універсітэце ў Вашынгтоне з прамовай, у якой закрануў рад важных міжнародных праблем.

Гэта прмова апублікавана ў савецкім друку.

Галоўныя рэдактары газет «Правда» і «Известия» звярнуліся да Старшыні Савета Міністраў СССР М. С. Хрушчова з просьбай пракаменціраваць гэту прамову Прэзідэнта ЗША.

Нижэй публікуюцца адказы М. С. Хрушчова.

Пытанне. У сваім выступленні Прэзідэнт ЗША Дж. Кенедзі ўдзяліў асабліваю ўвагу праблеме вайны і міру. Пры гэтым ён заявіў, што ў наш век «татальнае вайна не мае ніякага сэнсу», што «мір не абавязкова павінен быць неажыццёвым, а вайна не абавязкова павінна быць непазбежнай». Ён заявіў таксама, што «як Злучаныя Штаты і іх саюзнікі, так і Савецкі Саюз і яго саюзнікі ўзаемна глыбока зацікаўлены ў справядлівым і сапраўдным міры і ў спыненні гонкі ўзбраенняў».

Як Вы ацэньваеце гэтыя выказванні Прэзідэнта ЗША?

Адказ. Выступленне Прэзідэнта ЗША Дж. Кенедзі прыцягнула да сябе ўвагу як у ЗША, так і ў іншых краінах свету, у тым ліку і ў Савецкім Саюзе.

У гэтым выступленні Прэзідэнта закрэслена важнейшае пытанне сучаснасці: аб вайне і міры ва ўмовах, калі ядзерная зброя набыла велізарную разбуральную сілу, а запасы гэтай зброі няспынна ўзрастаюць.

Думаю, што савецкія людзі з цікавасцю азнаёміліся з выступленнем Прэзідэнта ЗША, паколькі ў гэтым выступленні зроблен крок уперад у рэальнай ацэнцы міжнароднай абстаноўкі і гаворыцца аб неабходнасці знайсці шляхі, якія пазбавілі б чалавецтва ад гонкі ўзбраенняў і ад пагрозы сусветнай тэрмадзернай вайны.

Сусветная грамадскасць, усе савецкія людзі добра ведаюць, што Савецкі ўрад у сваёй знешняй палітыцы заўсёды выходзіў з ленинскага прынцыпу мірнага суіснавання дзяржаў з розным сацыяльным ладам. Наш ўрад уносіць канкрэтныя прапановы аб спыненні гонкі ўзбраенняў, усеагульным і поўным разбраценні, аб забароне ядзерных выпрабаванняў, аб стварэнні бяспечных зон у розных раёнах зямнога шара, аб вывадзе замежных войск з чужых тэрыторый, аб заключэнні мірнага дагавору з Германіяй і вырашэнні на гэтай аснове пытання аб Заходнім Берліне, аб заключэнні пакту аб ненападзе паміж краінамі — членамі Паўночнаатлантычнага блоку (НАТО) і краінамі — удзельніцамі Варшаўскага Дагавору.

Можна было б прывесці нямала прыкладаў канкрэтнай, мэтанакіраванай дзейнасці Савецкага ўрада як у рамках ААН, так і ў розных камісіях, камітэтах і падкамітэтах, дзе ўносіліся практычныя прапановы па названых і па многіх іншых спрэчных і нявырашаных пытаннях.

У выступленні Прэзідэнта Кенедзі падкрэсленае наўнасць рэальнай небяспекі для свету, у тым ліку і для Злучаных Штатаў Амерыкі, у выніку гонкі ўзбраенняў, накіраванай на стварэнне велізарнай колькасці ядзернай зброі. Ён правільна гаворыць, што ў сучасных умовах сусветная вайна асабліва бессэнсоўная, паколькі яна непазбежна пацягне за сабой велізарныя чалавечыя ахвяры і разбуранне матэрыяльных каштоўнасцей, створаных працай многіх пакаленняў. Ён справядліва адзначае таксама, што гонка ўзбраенняў, калі яе не спыніць, можа прывесці да вайнаў катастрофы. Ядзерныя бомбы — гэта не агуркі, якія можна склаваць на склад і трымаць даволі доўга ў закансерваваным стане.

Прыцягвае да сябе ўвагу таксама заява Прэзідэнта аб тым, што сусветная вайна ў цяперашніх умовах не з'яўляецца непазбежнай. Як вядома, гэты вывад даўно зроблен намі. Са сказанага бачна, што выступленне змяшчае рад станоўчых момантаў, якія сведчаць аб цвярозым уліку рэальнай абстаноўкі.

Чытаючы выступленне Прэзідэнта ЗША, нельга разам з тым не звярнуць увагі на змешчаныя ў ім некаторыя супярэчлівыя палажэнні.

Прэзідэнт гаворыць аб неабходнасці спынення «халоднай вайны». Аднак, дэкларуючы гэта, ці імкнецца Прэзідэнт ЗША ўхіліць крыніцы «халоднай вайны»? З выступлення гэтага не бачна.

Возьмем, напрыклад, адну з важнейшых праблем — пытанне аб заключэнні германскага мірнага дагавору.

Прэзідэнт Кенедзі заяўляе: «Наш абавязак абараняць Заходнюю Еўропу і Заходні Берлін, напрыклад, застаецца нязмэнным у выніку ідэнтычнасці нашых жыццёвых інтарэсаў». Злучаныя Штаты не заключаць ніякай здзелкі з Савецкім Саюзам ва ўрон іншым краінам і іншым народам не толькі таму, што гэта нашы партнёры, а таму, што іх інтарэсы і нашы інтарэсы супадаюць».

Стварэцца ўражанне, што ўрад ЗША не імкнецца шукаць шляхі да ўзгодне-

нага вырашэння германскай праблемы і застаецца ў гэтым пытанні практычна на старых пазіцыях, якія па сутнасці справы змыкаюцца з пазіцыяй самых реакцыйных агрэсіўных сіл Заходняй Германіі, што ўзначальваюцца Адэнаўэрам, Брандтам і іншымі па-рэваншійскаму настроенымі людзьмі. Адна з асноўных крыніц «халоднай вайны», такім чынам, не ўхіляецца.

Савецкі ўрад хацеў бы падпісаць германскі мірны дагавор і вырашыць на яго

таў спрадвечная кітайская тэрыторыя Тайвань усё яшчэ акупіравана амерыканскімі войскамі. У некаторых краінах амерыканскія войскі практычна выконваюць функцыі міжнароднага жандара, выдучваюць ваенныя дзеянні, падаўляючы нацыянальна-вызваленчы рух.

А што сказаць аб патуранні ЗША суверэнных правоў іншых дзяржаў?

Найбольш ашалелыя палітычныя дзеянні ЗША, — а яны ў радзе выпадкаў займаюць даволі высокія пасады, — пра-

ма заклікаюць да адкрытага і нават узброенага ўмяшання ва ўнутраныя справы Кубы, імкнучыся навізаць кубінскаму народу парадкі, карысныя імперыялістычным манополіям ЗША.

Калі давесці да лагічнага канца заяву Прэзідэнта Кенедзі аб спыненні «халоднай вайны» і ўмацаванні міру, то неабходна адмовіцца ад умяшання ва ўнутраныя справы іншых дзяржаў, паважаць іх суверэннасць, захоўваць нормы міжнароднага права і не толькі на словах, але і на справе паважаць Статут ААН, ліквідаваць ваенныя базы, якія з'яўляюцца трамплінам для агрэсіі супраць іншых дзяржаў.

Або вазьміце такое, даволі яснае пытанне, як заключэнне пакту аб ненападзе паміж краінамі НАТО і краінамі — удзельніцамі Варшаўскага Дагавору. Пагадненне па гэтым пытанню прынесла б толькі нацяпленне палітычнай атмасферы. Гутарка ж ідзе не аб тэрытарыяльных, ні аб іншых уступках, таму што заключэнне такога дагавору прынясе роўныя выгады ўсім краінам, якія яго падпісваюць. І нягледзячы на гэта, у заходніх краінах гавораць, што падпісваць такі дагавор не варта. Там растлумачваюць гэта тым, што ўсе мы з'яўляемся членамі ААН, Статут якой прадугледжвае ненапад адных краін на другія. Але калі спасылаюцца на тое, што Статут ААН прадугледжвае ненапад, тады чаму ж заходнія дзяржавы стварылі агрэсіўныя блокі? Размовы аб тым, што блок НАТО створан для абарончых мэт, — гэта размовы для наіўных людзей. Многія ж адказныя дзеячы гэтага ваеннага саюза не толькі яго агрэсіўнага характара, яго накіраванасці супраць Савецкага Саюза і іншых сацыялістычных дзяржаў.

Выходзіць так: для стварэння напружанасці ў свеце апраўдваюць нават заключэнні ваенных блокаў, а калі прапановы заключаць пакт аб ненападзе, гавораць, што такі пакт не патрэбен. Кожнаму ж чалавеку зразумела, што пакт аб ненападзе быў бы пазітыўным момантам у паляпшэнні адносін паміж краінамі.

Некаторыя дзеячы на Захадзе прама такі нахабна заяўляюць аб тым, што пакт аб ненападзе не трэба заключаць, таму што гэта прывядзе да спаду напружанасці, а паляпшэнне адносін паміж дзяржавамі ім не выгадна. Мэта такіх дзеячоў падтрымаць рэваншыстаў, пастаянна пагражаць Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы і іншым сацыялістычным краінам і тым самым раздзімаць «халодную вайну» і нагнаць міжнародную напружанасць.

Дзе ж логіка ў разважэнні аб тым, што пакт аб ненападзе не патрэбен? Прэзідэнт ЗША гаворыць аб спыненні «халоднай вайны». Мы вітаем такія выказванні. Аднак, як гаворыцца, калі сказаў А, то трэба сказаць таксама Б, трэба падмацоўваць добрыя заявы і заклікі практычнымі справамі.

Пытанне. Прэзідэнт Кенедзі асабліва выдзеліў праблему забароны ядзерных выпрабаванняў і разбраценне.

Як Вы расцэньваеце перспектывы заключэння пагаднення па пытанню аб забароне ядзерных выпрабаванняў і, у прыватнасці, маючых адбыцца перагаворах у Маскве па гэтым пытанню?

Адказ. Перагаворы аб спыненні ядзерных выпрабаванняў, як вядома, вядуцца некалькі год. І цяпер у Жэневе гаворыцца нямала прамоў, прысвечаных гэтай тэме.

У што ўпіраецца справа? Заходнія краіны паставілі сваю ўмову аб пэўнай колькасці інспекцый для заключэння пагаднення аб спыненні ядзерных выпрабаванняў. Чаго яны хочуць? Яны па сутнасці хочуць, каб савецкая тэрыторыя была адкрыта для іспітаў з ваенных штабаў НАТО.

Гэта патрабаванне гаворыць аб тым, што ўрады заходніх дзяржаў у аснову адносін паміж ядзернымі дзяржавамі кладуць недавер'е. Але калі стаць на такі пункт погляду, то атрымліваецца, што немагчыма будзе вырашыць ныводнага спрэчнага міжнароднага пытання. Атрымліваецца штосьці накшталт назкі пра белуга бычка: то мы вам не верым, то вы нам не верыце.

Савецкі ўрад заяўляў і заяўляе, што ён не пойдзе на прадастаўленне тэрыторый нашай краіны для інспекцый ў мэтах іспітажу. Навукай даказана магчымасць выкрыцця ядзерных выбухаў шляхам нацыянальных сродкаў кантролю. Гэта, нам думаецца, добра ведае сам Прэзідэнт, ды, трэба меркаваць, і аўдыторыя, да якой ён са сваёй прамовай звяртаецца. Акрамя таго, мы ж згадзіліся прыняць прапанову англійскіх вучоных — і паўтараем цяпер гэту сваю згоду — і размяшчэнне абмежаванай колькасці аўтаматычных сейсмических станцый для мэт назірання.

Нацыянальныя сродкі выкрыцця ў спалучэнні з аўтаматычнымі сейсмическімі станцыямі — гэта надзейная гарантыя для таго, каб выявіць усялякія магчымыя спробы парушыць пагадненне аб забароне ядзерных выпрабаванняў. Як вядома, мы давалі згоду на правядзенне дзюю-трох інспекцый для кантролю за спыненнем падземных выпрабаванняў, і гэта было зроблена намі па палітычных меркаваннях. Гэта быў, так сказаць, крок насустрач пажаданням другога боку. Прыходзіцца спачуваць, што гэта наша прапанова не была належным чынам ацэнена партнёрамі па перагаворах.

Чаго ж сёння не хапае? Не хапае жадання заходніх дзяржаў пайсці на пагадненне і адмовіцца ад гульні ў перагаворы.

Адказы Старшыні Савета Міністраў СССР М. С. Хрушчова на пытанні галоўных рэдактараў газет «Правда» і «Известия»

аснове пытанне аб Заходнім Берліне разам са сваімі былымі саюзнікамі па другой сусветнай вайне. Як вядома з неаднаразовых заяў Савецкага ўрада, вырашэнне гэтага пытання не праследуе мэт выгады для аднаго або нявыгады для другога боку. Ад падпісання германскага дагавору выйграе ў цэлым справа міру, выйграюць усе народы, у тым ліку і амерыканскі народ. Савецкія прапановы па германскаму пытанню канкрэтныя і зразумелыя. Яны заснаваны на прызнанні становішча, што склалася ў Еўропе і Германіі — наяўнасці дзвюх суверэнных германскіх дзяржаў: Германскай Дэмакратычнай Рэспубліцы і Федэратыўнай Рэспубліцы Германіі.

Што ж датычыць канкрэтна Заходняга Берліна, то няма больш разумных і лагічных прапаноў, як стварэнне свабоднага горада Заходні Берлін з адпаведнымі гарантыямі яго міжнароднага статусу.

Я зноў пацвярджаю, што Савецкі ўрад стаіць за самымі строга міжнароднымі гарантыямі свабоднаму гораду Заходні Берлін з удзелам ААН. Неабходна з усёй рашучасцю падкрэсліць, што ад заключэння германскага мірнага дагавору нідзе не дзенешся. Гэтае пытанне павінна быць вырашана і будзе вырашана. Мы

Не — атамнай смерці, няхай жыве мір!
«Антуэльт», Капенгаген.

лічылі б за лепшае, каб яно было вырашана па дамоўленасці з заходнімі дзяржавамі.

Для таго, каб ліквідаваць крыніцы «халоднай вайны», ды і не толькі «халоднай вайны», а небяспечныя крыніцы разважэння новай сусветнай вайны, патрэбны не проста пажаданні, а канкрэтныя дзеянні.

Або вазьміце другое вельмі важнае пытанне. Прэзідэнт гаворыць аб паслабленні міжнароднай напружанасці. Але як сумясціць з гэтым існаванне амерыканскіх ваенных баз на чужых тэрыторыях. Гэта ж факт, што ЗША акружылі Савецкі Саюз і іншыя сацыялістычныя краіны сваімі ваеннымі базамі. Яны па сутнасці акупіравалі Паўднёвы В'етнам, Паўднёвую Карэю, Японію ды і рад іншых дзяржаў. Акрамя таго, і па сённяшні дзень у выніку агрэсіі Злучаных Шта-

Амерыканскія турысты на паліграфкамбінаце

Савецкае пасольства ў Марока перадало мараканскаму ўраду ў якасці дара ад савецкага ўрада 300 тысяч доз вакцыны супраць поліяміэліту.

Прэзідэнт Мексікі Лопес Матеас заявіў, што прапанова Мексікі дабіцца аб'яднення Лацінскай Амерыкі бяз'ядзернай зонай знаходзіць усё больш прыхільнікаў і тэндэнцыя да барацьбы за аб'ядненне бяз'ядзернымі зонамі іншых раёнаў свету, такіх, як Афрыка, набывае усё больш акрэсленай формы.

У Маскве падпісана новае доўгатэрміновае пагадненне паміж Савецкім Саюзам і Індыяй на 1964—1968 гады.

У Беларусі знаходзіцца дэлегацыя Італьянскай камуністычнай партыі на чале з членам ЦК ІКП Пісціна Мікеле.

У цэхах Мінскага аўтамабільнага завода арганізаван выпуск паўпрычэпаў «1-ПТС-5» для патрэб калгасаў і саўгасаў. На прычэпах устаноўлен пад'ёмны механізм, разлічаны на перакульванне кузава на тры бакі.

Ад перона Мінскага вакзала адправіўся ў дарогу па гарадах Расійскай Федэрацыі, Украіны, Азербайджана, Грузіі турысцкі поезд «Беларусь». Яго вагоны запоўнілі рабочыя і служачыя мотазелазавода, ЦЭЦ № 3, камвольнага камбіната, раду іншых прадпрыемстваў і арганізацый Мінска, турысты з абласцей рэспублікі.

Больш як тысячу ўзораў насення кветкава-дэкаратыўных, дрэвавых і кустарніковых раслін адправіў у розныя краіны свету Цэнтральны батанічны сад Акадэміі навук БССР.

Вялікая група беларускіх юнакоў і дзяўчат накіравалася з візітам дружбы да сваіх польскіх сяброў. У Брэст прыехала дэлегацыя пасланцоў Любліншчыны—рабочыя, сяляне, выкладчыкі навучальных устаноў, служачыя.

У Дзяржаўнай бібліятэцы БССР імя Леніна абсталёвана вялікая выстаўка экслібрысаў (кніжных знакаў). На ёй экспануюцца работы рускіх, беларускіх, літоўскіх і эстонскіх мастакоў XIX—XX стагоддзяў. Усяго экспануюцца больш чым 600 экслібрысаў.

У Віцебску пры палацы піянераў адкрыт клуб інтэрнацыянальнай дружбы. У ім 13 секцый. Рэбяты авалодваюць мастацтвам перакладчыкаў, гідэў, калекцыянераў, вывучаюць англійскую і нямецкую мовы. Яны вядуць пераліску з піянерамі Польшчы, Кубы, Кітая, Аўстрыі, ГДР, Балгарыі, Фінляндыі.

Нашы госці выказалі жаданне пабыць на паліграфічным камбінаце імя Якуба Коласа. І вось перад імі светлыя карпусы гэтага прадпрыемства. Камбінат уступіў у строй на раўнаўча нядаўна: першая парта яго пачала працаваць у

1956 годзе. Але за гэты час тут выдадзена каля 200 мільёнаў кніг. Гэта — падручнікі, кнігі па медыцыне, сельскай гаспадарцы, палітычнай, навуковай, юрыдычнай, мастацкай і дзіцячай літаратуры.

Турысты прайшлі па цэхах, знаёмліся і размаўлялі з рабочымі і інжынерамі, цікавіліся арганізацыяй вытворчасці, умовамі працы, заробкам рабочых і служачых, аглядалі машыны.

Цяжка падабраць патрэбныя словы, каб выказаць на-

ша захапленне. — сказаў Андрэй Чакалаў, звяртаючыся да паліграфістаў. — І надалей кроцце вольна так, як і цяпер: хутка, упэўнена.

А ў «Кітзе водгукі» камбіната турысты-экскурсанты пакінулі такі запіс: «Дазвольце выказаць нашу ўдзячнасць за наведанне прадпрыемства. Мы атрылі ўсё з вялікай цікавасцю. Многа павучальнага бачылі ў вас, і ўсё нам спадабалася. Вернемся ў Злучаныя Штаты Амерыкі і раскажам аб гэтым усім...»

Жадаем добрай, мірай будучыні!

У гэты ж дзень турысты пабылі ў дзіцячым садзе № 89, размешчаным у маляўнічай ваколіцы Мінска.

Амерыканскія дзеці не маюць такіх умоў, як ва вы, савецкія дзеці. — сказаў Якаў Рудзько. — Нахай ва вы хлопчыкі і дзяўчынкі будуць заўсёды такімі цудоўнымі і жыццярэдаснымі.

Вечарам турысты адпачывалі на беразе Мінскага мора.

Міхась МАШАРА

ЧАЙЦЫ

Эх вы далі, далі, — космасу бяздонне, камуністка Воля вас штурмуе сёння. Першая жанчына ў небе зоркай ззяе. Воля, Валянціна, смелая такая. У прасторы зорным, нібы ў родным доме, пакарае зорда шлях свой невядомы. Пракладае сцежку ўсім людзям на дзіва. З радаснай усмешкай ідзе прывет радзіме, што яе ўзраціла, вольнай і крылатай, і ў палёт пусціла разам з зорным братам. Ты ляміш нястрымна над зямлёй-планетай і чароўным сімвалам славіш Край Саветаў.

МІНУЛА восем год з таго часу, калі я з сямімі назаўсёды пакінуў берагі краіны, у якой пражыў звыш чатырох дзесяткаў год. І вось дзямі нас у Мінску наведла група сяброў, якія прыбылі ў нашу сталіцу з групай амерыканскіх турыстаў, арганізаванай газетай «Русский голос».

ЗА ШКЛЯНКАЙ ЧАЮ...

Гэта рускія эмігранты, якія жывуць у Нью-Йорку, Нью-Джэрсі, Канекцікуце, Масачузетсе, Пенсільваніі, Ахайо, Мічыгане, Індыяне, Віскансіне і Каліфорніі. Я рад быў зноў сустрэць Мікалая Папова, Андрэя Чакалава, Іосіфа Роджу, Якава

Рудзько, Івана Бухаўца. За шклянкай чаю ў сяброўскай гутарцы мы весела правялі вечар. Госці расказалі аб сваім жыцці, аб жыцці нашых агульных сяброў, якія жывуць у ЗША, аб рускіх эмігрантах наогул. Гаварылі мы, канешне, і аб барацьбе за мір, аб неабходнасці мірнага суіснавання амерыканскага і савецкага народаў.

Зразумела, сябры цікавіліся і нашым жыццём на Радзіме. Калі яны агледзелі маю кватэру з двух вялікіх пакояў з асобнай кухняй, ваннай, іх зацікавіла, колькі яна нам каштуе ў месяц. Мы паказалі ім рахунак. Яны ледзь паверылі сваім вачам. У летнія месяцы кватэра нам каштуе ў месяц 2 рублі і 91 капейку. Мне як персанальнаму пенсіянеру даецца льгота — 50% скідкі на кватэрную плату, газ, электрычнасць. За такую кватэру ў ЗША давалася б плаціць па 90 долараў у месяц. Госці пацікавіліся, ці могуць нас выселіць з кватэры, каб ад іншых жыхароў атрымаць большую плату. Мы ім растлумачылі: такія дзеянні ў СССР нікому не дазволены. Ды і наогул пытанне смешнае: дзяржава дае грамадзянам кватэры, і дзяржава ўстанавілае аплату за іх.

Накаторыя з нашых сяброў успомнілі, што ў апошнія гады нашага жыцця ў ЗША здароўе маёй жонкі Веры Васільеўны было дрэнным. Цяпер яны ўбачылі яе здаровай, жыццярэднай і, на іх думку, нават памаладзёўшай. Яны ўсе былі ў захапленні, убачыўшы нашага сына — Валодзю. Ён цяпер студэнт політэхнічнага інстытута, паспяхова трымае экзамены за другі курс. Сябры адзначылі, што мой сын эрудыраваны і культурны малады чалавек.

Цікава прайшоў гэты вечар. Ужо позна ноччу мы праводзілі сваіх сяброў у гасцініцу.

Д. КАЗУШЧЫК.

На Камсамольскім возеры ў Мінску.

Кіраўнік групы «Русского голоса» Мікалай Васільевіч Папоў.

Самы малады турыст Джон Рапацін.

МАЦАВАЦЬ СПРАВУ МІРУ, РАЗВІВАЦЬ СУПРАЦОЎНІЦТВА

(Пачатак на 3-й стар.)

даць з'яўлення паказчыкам добрых адносін паміж краінамі.

Злучаныя Штаты Амерыкі не толькі самі не гандлююць з намі, але і аказваюць націск на сваіх саюзнікаў, часам забараняюць ім гандляваць з Савецкім Саюзам. Найбольш яркім прыкладам такога націску з'яўляецца тое, што ЗША прымуцілі аходнегерманскія фірмы парушыць дагаворныя абавязацельствы і не пастаўляць у Савецкі Саюз сталёныя трубы.

Нам гэта ўрону не прынесла, а тым, хто падаўся націску, прайгралі. Як гаворыцца, да вятроў «халоднай вайны» прыбавіўся яшчэ адзін халодны парыв.

Паглядзіце, як рэагуе амерыканскі друк на знаходжанне дэлегацыі работнікаў савецкага знешняга гандлю, якія знаходзіцца ў ЗША. Ён абвінавачвае гэту дэлегацыю тым, што ў антыамерыканскай дзейнасці тым, што савецкая дэлегацыя імкнецца ўстанавіць кантакты з дзелавымі людзьмі для наладжвання нармальнага савецка-амерыканскага ганд-

лёвых адносін. Калі такая дзейнасць асуджаецца ў ЗША як недазвалячая, дык што ж застаецца ад слоў у карысць палітычнага савецка-амерыканскіх адносін і ліквідацыі «халоднай вайны»?

Пытанне. З выступлення Прэзідэнта бачна, што ён прызнае неабходнасць і неабходнасць суіснавання дзяржаў з рознымі сацыяльнымі сістэмамі. У той жа час у яго выступленні паўтараюцца звычайныя сцвярджэнні заходняй прапаганды, быццам бы камуністы спрабуюць навізаць сваю сістэму іншым краінам і што, маўляў, гэта з'яўляецца галоўнай прычынай міжнароднай напружанасці.

Што можна сказаць з прычыны такіх сцвярджэнняў Прэзідэнта ЗША?

Адказ. У даным выпадку Прэзідэнт ЗША, на жаль, карыстаецца слоўнікам Далеса, які нагаварыў нямагла брыдкіх слоў аб камунізме. Капіталістычныя парадкі рушацца і трашчаць у сілу аб'ектывных законаў гістарычнага развіцця. А Прэзідэнт спрабуе растлумачыць гэта «спробамі камуністаў навізаць іншым сваю палітычную і эканамічную сістэму». Не ад брыдкіх слоў рушацца ўстой-

літэму, а ў сілу неперымірных супярэчнасцей паміж працай і капіталам, у выніку барацьбы народаў за сваю свабоду.

Як вядома, выступаючы за мірнае суіснаванне дзяржаў з розным сацыяльным ладам, мы не прапануем мірнага суіснавання ў галіне ідэалогіі, але мы і не прыхільныя вырашэння ідэалагічных спрэчак шляхам вайны паміж дзяржавамі. Такі наш пункт погляду, такая наша палітыка.

У заключэнне хацелася б сказаць, што ў цэлым выступленне Прэзідэнта ЗША Кенедзі робіць станоўчае ўражанне. Мы з задавальненнем успрымаем заклік да палітычнага адносін паміж Злучанымі Штатамі Амерыкі і Савецкім Саюзам, яго заяву «давайце перагледзім свае адносіны да Савецкага Саюза». Мы згодны з заявай Прэзідэнта аб тым, што народы нашых краін узаемна зацікаўлены ў захаванні міру. Народы Савецкага Саюза з павагай адносяцца да таленавітага і працавітага народа Злучаных Штатаў Амерыкі і хочуць мець з ім дружалюбныя адносіны.

Мы глыбока перакананы ў тым, што заклік Прэзідэнта Злучаных Штатаў Амерыкі аб палітычнай адносін паміж краінамі і ліквідацыі «халоднай вайны», аб палітычнай адносін паміж народамі Савецкага Саюза і ЗША будзе падтрыман абсалютнай большасцю амерыканскага народа; а народы Савецкага Саюза заўсёды стаялі і стаяць на гэтых пазіцыях. Мы імкнемся да таго, каб добрыя адносіны паміж краінамі ажыццяўляліся на практыцы, але для дасягнення гэтага трэба не шкадаваць намаганняў для барацьбы з тымі сіламі, якія стаяць на пазіцыях вядзення «халоднай вайны» і вырашэння спрэчных пытанняў шляхам развіцця вайны.

Час пакажа, ці пойдучь за гэтымі заявамі канкрэтныя дзеянні амерыканскага ўрада, яго палітычная практыка. Слова аб міры неабходна падмацоўваць практычнымі спраамі. У гэтых канкрэтных справах амерыканскі ўрад знойдзе разуменне і падтрымку Савецкага ўрада.

Мы са свайго боку не пашкадуем намаганняў для таго, каб знайсці рашэнне неўрэгуляваных праблем, наладзіць добрыя адносіны паміж нашымі вялікімі дзяржавамі.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС Мінск, Ленінскі праспект, 77, Дом Друку, Рэдакцыя газеты «Голас Радзімы».